

Kıyamete Kadar Kardeşiz-9

Nureddin Yıldız'ın Bolu'da tertip edilen konferansıdır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin birbiriyle asırlar boyunca savaştan kabilelerden mümin kardeşler toplumu meydana getirdiği gibi ona vâris olmuş âlimlerin de bu vazifenin gereği olarak, etnik farklılığa ve türlü çeşitliliğe rağmen müminleri kardeşçe bir arada tutmaktan mesul olduklarını, bunun da sözgelimi namaz kılmayı ya da abdest almayı öğretmek gibi dinden bir parça olarak öğretilip tatbik edileceğini vurgulamıştı.

Âlimler bu görevin tam aksi yönde mesafe alır da beceremeyişleri, cahillikleri ya da başka aksilikler nedeniyle kardeşliği aksatan bir konumda dururlarsa âlimliklerinin hakkı verilmemiş demektir. Çok kitap okumuş olabilir ama küfür cephesinin siyasî ayak oyunlarını ve hilelerini anlamadığından tuzaklara alet oluyordur, heyecanlı ve fevrî davrandığı için Müslümanlar'ın ayrışmasına sebebiyet veriyordur: Sebebi her ne olursa olsun sonuçta müminlerin birbirlerinden uzaklaşmalarına meydan veriyordur. Böyle bir hadisenin de âlim şahsiyetlerin müminler arasındaki tutkal olma görevini karşılamayışlarından ötürü toplumu aksatan ve bozan işlevi malumdur.

Sahih-i Müslim'den genellikle sık duyduğumuz ancak farklı vesilelerle gündeme gelen bir hadis-i şerifi konumuz çerçevesinde bir kere daha ele alalım:

Peygamber aleyhissalatu vesselam şöyle buyuruyor:

لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَالَفَهُمْ حَتَّى يَأْتِيَهُمُ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَذَلِكَ.

“Ümmetimden bir grup, Allah'ın dinini yaşatmaya güçlü şekilde devam edecektir. Onlara hiç kimsenin zarar vermesi mümkün değildir, ta ki Allah'ın kıyamet emri gelinceye dek bu böyle sürecektir.”

*

Âlimlerin düştüğü tipik hatalardan biri olarak şöyle bir çelişkiden söz edilebilir: Mesela bir âlim-hoca-şeyh, medrese kuruyor veya vakıf açıyor, bir sebeple ümmet-i Muhammed'in önüne geçiyor. Düşüncesinde samimi olup olmadığını ve kalbini Allah bilir elbette, o kısım bizim tartabileceğimiz bir konu değildir ama görünen durumlar ve sonuçlar itibarıyla kişileri değerlendirmemiz mümkündür. Dinimize hizmet etmek, gençleri bir arada tutmak, şeriatı hatırlatmak için gösterilen gayreti görüldüğü gibi kabul etmek lazımdır. 'Aslında kalbinde ne olduğu' ile ilgilenmek bu iyi niyeti sergilemekten bağımsız, başka bir meseledir. Allah Teâlâ zahire göre hüküm vermemizi istemiş, hiçbir kuluna niyet okuma müsaadesi tanımamıştır. Niyet okuma bir kere başlarsa sonu Müslümanlar'ın birbirlerini katletmelerine varır.

Sıkıntının peyda olduğu nokta şurasıdır ki mesela hoca, sözgelimi Arapça'ya karşı zaten topraklarımızda uzun süredir varlığını gösteren düşmanlığı -ki bu beraberinde doğal olarak din düşmanlığını da getirmiştir- görmüş ve Arapça'yı ihya etmek için medrese kurmuştur. Hakikaten büyük bir iş elbette, Allah razı olsun bunu yapandan.

Fakat ihya için kurulmuş bu medresede iki husus asla yapılmamalı: Başka ne yaparsa yapsın, İslam'ı canlandırmak ve diriltmek için kimsenin yaptıklarını beğenmemek ve illa bu medreseye gelinmesini şart koşturmak tavrı gösterilmemelidir. Yani kişi “ya bu yapılır ya da yapılan iş İslam için değildir” düzeyinde bir davranış çizgisine gelmemelidir. Diğer nokta da şudur: Yapılan işi yalnızca kendisinin yapmaya cüret edebileceğini, kabiliyet yettirebileceğini düşünmemelidir. “Benden başkası yapamazdı” tavrı, kendinden başkalarının uğraştığını ‘boş iş’ mesabesinde görmek anlamına gelir ki tehlikeli ve yanlış.

Hayat binlerce renkten oluşur ve İslam bu renklerin tamamını kuşatan bir dindir. Yine misal olarak Arapça'yı alırsak, Arapça ile alakadar olan biri sadece kendi uğraştığı sahanın eşsiz olduğunu savununca bu renk çeşitliliğini teke indirmiş demektir. İslam çocuk yetiştirmekle de kadın dünyasıyla da sanayile de ziraatla da düşmanlara karşı silah hazırlamakla da ilgilenir yani bin türlü plan ve programı vardır; bunlardan sadece birinin önemli olduğunu iddia etmenin tutarlı olmayacağı gibi insan tabiatına ve hayatın işleyişine de zıttır. Hiç kimse yirmi-otuz talebeyle yürüttüğü bir işleyişin bir buçuk milyarlık İslam âleminin tek umudu olduğunu düşünemez. Hastanesinde sadece kulak-burun-boğaz bölümü bulunan biri sadece bu bölümle ilgili hastalıkların önemli olduğunu, geri kalanların zararsız ve önemsiz sayılacağını söylerse yalnızca komikleşir.

-Arapça örneğini özellikle değil sadece bir örnek olması bakımından seçtiğimizi tekraren vurgulayalım,- Arapça ilmi üzerinde yoğunlaşırken ümmetin bütün enerjisinin buraya yığılmasını beklemek, sözgelimi siyaset alanının ya da ziraat konusunda gelişimin başkalarının eline geçmesini izlemeyle yetinmektir aynı zamanda. Bu sefer de yoğun biçimde ilgilenilen alan, elde bir sorun hâline dönüşür. Çok Arapça bilmek siyasetle ilgili hataları düzeltmeye yaramadığı gibi hayatın diğer alanları konusunda da mesafe kat etmeyi sağlamaz; çünkü başlangıçta yapılan hata, hayatın tamamını kuşatmak için gelmiş dini tek bir alana münhasır biçimde daraltmaktı. Bunun doğru versiyonu şöyle düşündürmektedir: Dinimin, hayatın her konusuyla ilgili pervane misali dönecek fedailere ihtiyacı var ve bunun biri Arapça okutacak hocadır, diğeri fıkıh okutacak olandır, bir diğeri siyasetle uğraşandır, bir diğeri dünya kültürüyle ilgilenecektir, başkası yabancı dil öğrenerek görevini yapacaktır...

İslam'ın bir parçası ve önemli görev olan bölümünü, ondan ibaret bir dünyada yaşıyormuş edası ile sahiplenmek hatalı davranışların başıdır. Arapça önemli ve kaliteli bir parçamızdır ama kalp vücuda tek başına hayat veremediği gibi o da kendi kendine bir önem arz etmez.

*

Hadis-i şerif ile ilgili bu derkenarlardan sonra anlamaya çalıştığımız husus, 'dine hizmet ederken' ümmeti bölmeye sebebiyet verme ihtimalinin yabana atılmayacak bir potansiyel taşıdığıdır. Ancak tekrar altını çizmeliyiz ki kişilerin niyetleri tamamen Allah Teâlâ tarafından bilinebilecek iç süreçlerdir, bunların sorgulanması ile alakalı herhangi bir meselemiz olamaz. Söz konusu etmeye çalıştığımız konu, dinin tek bir köşeden tutularak yaşanmasını savunan/uygulayan bakış açısı ve hayat tarzı ile ilgilidir. Böyle bir bakış, hayatı (dini) alakadar eden diğer başlıkları yok kabul etme manasına dolaylı da olsa geleceğinden, yukarıda altını ısrarla çizdiğimiz üzere sakıncalı ve sakattır.

Türkiye'de hilafet ilga edildikten ve âlimler tek tek ipe çekildikten sonra Müslüman gençler ve âlim kimselerin bir kısmı Şam'a hicret seçeneğini değerlendirdi. Birçoğu da orada ilimle hemhâl olarak ülkesine geri döndü. Bu hicretin henüz yüzüncü senesi dolmadan şimdi Şam'daki zalimlerin âlimleri sıkıştırması sonucunda mürekkep yalamış yüz bine yakın kimse Türkiye'ye sığındı. Böyle bir hadise ilginçliğinin yanı sıra Allah Teâlâ'nın kudretini de ispat eden vakialardandır; neticede iki taraf da darbe almış ama din yaşamıştır.

Kıyamete kadar ümmetimizin zor zamanları olsa ve kitlesel darlıklar yaşansa da Allah'ın dinini yaşamaya tavizsiz biçimde devam eden bir grubun sürekli bulunuyor oluşu, Resûlullah aleyhisselamın Medine-i Münevver'e de yerleştirdiği şeriat ruhunun toplumda hiçbir zaman sıfırlanmayacağı manasına gelir. Bu hem müjdedir hem de son karar. Resûlullah aleyhisselamın Allah'tan öğrenerek bize bildirdiği bu kararı küfrün hiçbir 'çok ilerlemiş' hâli bozamayacaktır. Mekke-Medine'nin işgal edilmiş olması dahi bu hakikatin önünde engel değildir, Allah Teâlâ, Moskova'dan İslam'ın nurunu canlandırır.

İmam Nevevî'nin bu hadis-i şerif ile ilgili oldukça manidar tespiti, "bir grup" denen zümrenin belli bir diyarda yaşayan bir koloni hâlinde tecelli etmesinin mecburî olmadığı yönündedir. Bir grup İslam

adına silah kullanan mücahitler olarak o bölümü yaşatır, diğer grup fıkıhla meşgul olarak ilim yönünü yaşatır, başka bir grup Kur'an talimiyle iştiğal ederek uzak kıtalarda Kur'an'ı yaşatır. Diğer bir grup gelir, İslam adına propaganda yaparak emr-i bi'l-maruf ve nehy-i ani'l-münker ile vazife alır ve dinin toplumsal çapta yayılımını sağlar. Diğer bir grup da ellerindeki para ve mal birikimini hayır ve hasenata harcaııp müminlerin zillete düşmelerine mâni olur.

Allah Teâlâ'nın Medine-i Münevvere'de ashab-ı kirama bir kitleye bölünmüş hâldeki görevler olarak nasip ettiği işleri, dünyanın farklı bölgelerine dağılmış gruplar hâlinde yaşayan Müslümanlar icra ederler. Yani bu böyle de olsa illa yaşanır. Böylece bunların toplamını izleyen melekler, Yemen'deki bir grubun fıkıh üzerindeki çalışmalarını sürdürerek İslam'ın o bölümünün can çekişmesini engellediklerini, Türkiye'deki bir grubun dağlara çekilmek pahasına dahi olsa Kur'an talimini yaşattıklarını, bir başka grubun da Kudüs'te cihat ateşini söndürmediklerini kaydederler ve maksat yerine gelmiş olur.

Nevevî'nin (rahmetullahi aleyh) şerhinde söylenen, hadisin bahsettiği 'grup'un bir binanın içinde toplu hâlde bulunan zümre olarak tecelli etmek durumundan öte, dünyanın farklı yerlerinde dahi olsa gruplarla temsil edilebileceğidir.

*

Tekrar baştaki âlim profilimiz üzerinden meselemize dönelim. Bir âlim, kendi medresesi olmasa İslam'ın da olmayacağıнын heyecanını taşıyabilir ancak böyle bir mesaj veremez ya da bu anlama gelen bir tavır içine giremez. Çünkü bunu kendine heyecan verici bir motor gücü olarak taşımaktan öteye geçiren tavır, Müslümanlar'ı bölmekten başka işe yaramaz. Kendi yaparsa suçlu kendi, o yaşarken veya ölümünden sonra takipçileri "onun kitapları okunmadığı sürece imanı korumak mümkün değildir" tavrına girerlerse takipçileri suçludur.

Böylece Allah'ın dinini yaşamak için ortaya çıkmış bir hareket, Allah'ın dininin parçalanma nedeni olur. Öyleyse âlimin bakış tarzına kilitlenen bütün meseleyi evvela doğru bir noktaya oturarak işe başlamalıdır: Samimiyetle ve ihlas içinde çalışılacaktır ama Allah'ın mülkünde bir hiç olduğu şuuru asla elden bırakılmayarak. İslam medeniyetini herkes bir yerde-noktada temsil ederek ihyasına çalışır ama hiç kimsenin pozisyonu vazgeçilmez ya da tek değildir.

Âlimlerin eliyle birbirlerinin hatalarını arama kampanyalarına girişen Müslümanlar, bir âlimin hatasını bulana cennet vaat edilmişçesine sapkın arayış ve uğraş içinde buldukları zaman, süreçte kayıpların kontrolü o kadar imkânsız olur ki ashab-ı kiram da elden gidebilir. Meşhur muhaddislerden İbni Hibban şöyle demektedir: "İncelendiğinde hatası bulunmayacak Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden başka kimse yoktur. Hatta bir hatası bulunduğu için ondan gelen hadisler alınmamaya karar verilse hiçbir sahâbi de bu engeli geçemez."

Bu nedenle hataları da kaldırılabilir olanlar ve tahammül edilemezler şeklinde iki kategoride değerlendirmelidir. İyi yönlerini bile silip götürecek hatalar ve iyi yönleri arasında kaybolup telafi edilecek hatalar olarak iki ayrı bakışla takdir hakkı kullanılmalıdır. Hataları da zikretmek ama iyi tarafları almaktan erinmemek mümince bir tavır olur. Bu başarısız olduğu zaman hiçbir şekilde İslam'ın büyüyebileceği zemin oluşmaz ve müminlerin birbirine karşı yürekleri tükenir. Böyle kimseler de âlim bile olsalar bir arada durma kabiliyetlerini kaybetmişler demektir.

Âlim, kendisi olmadığından dinin olmayacağını düşündüğü kadar önemli bir boşluğu doldurduğuna inanmalıdır ama pratiğinde böyle bir tavrın izi asla görülemez, yapabildiklerinin bir hiç mesabesinde sayılacağı ve dine hizmetinin yetersiz olduğu kanaatini taşımalıdır. Kendi haricindekileri dışlayıcı nitelik de kesinlikle taşımamalıdır. Bittabii bu, âlimlerin kendi aralarında fikir ayrılıklarının olmayacağı manasına gelmez. Kibleyi şaşırmadan, birbirinin namazını yok saymadan ve iffetine-canına dokunmadan süren fikir ayrılıkları zararsız addedilmelidir. Âlimler olarak ilim namına

tartışmanın en ağırını dahi olsa yürütüp sonra da beraber oturarak çay içilebilen bir manzara sergilenebilirse bu bir fazilettir.

Yunus es-Sadfi denen, İmam Şafii'nin arkadaşlarından bir zatın hatırası bu bağlamda önümüzde duran örneklerin en güzellerindendir. Es-Sadfi, bir gün İmam Şafii ile birbirine girecek raddeye gelene kadar tartıştıklarını anlatıyor. Ancak halledemeyip içinden çıkamadıkları meselenin din konusu olduğunu bu arada zikretmiş olalım, menfaatle ilgili bir konu yüzünden birbirlerine düşmüyorlar. Tartışmışlar ve meclis dağılınca da ikisi birden yollarına gideceklerken İmam Şafii, muhatabını çağırmış. Elinden tutarak "Biz ilmî bir meselede anlaşılamadık diye bu yolda kol kola yürümeyeceğiz mi; haydi yürüyelim, evde çoluk çocuk nasıllar?" demiş ve yürümeye devam etmişler.

Yani dinimizde *tartışma* işinin bizatihi kendisi sorunlu görülmemiş, aksine, fikhin farklı görüşler etrafında gelişmesi için gerekli sayılmış ancak tartışmaya feda edilen mümin muhabbeti katiyen kabul görmemiştir. Bir konu üzerinde münakaşa etmek muhatapların birbirinin iffetini de söz konusu edecek derecede işi ileri vartırmayı gerektirmez, buradan ötesi şeytanın iğvasına kapılmak olur. İmam Gazalî'nin *el-İktisâd fi'l-İtikâd* kitabında geçen tespitini bu bağlamda not etmelidir. Şöyle diyor: "Benim içtihat hatamla bin kâfir ölümden kurtulup hayatta kalsın ama benim içtihat hatamla bir Müslüman'ın bir fincan da olsa kanı akmamasını tercih ederim."

Zaten ümmetimizin varlık sebebi ve fonksiyonumuz, o bir fincan kan akıtmama misyonu üzerinde şekillenmiştir. Kâfire bile hayat hakkı tanı, yeter ki hatan bu olsun. İmanî ve itikadî mesele olmadığı hâlde sadece fikhî ihtilaflar ya da siyasî görüş ayrılıkları nedeniyle binlerce müminin söz konusu olacağı şekilde birbirine kırdırma hamlelerine imza atan insan, Gazalî'nin bu bakışındaki Müslüman izzetiyle bağlantı kuramaz.

Görüşlerindeki sertlik ve şiddetle bilinen İbni Teymiye -ki Araplar, "Haccac'ın kılıcından ve İbni Teymiye'nin dilinden kurtulduysan cennete girersin" derler- batıl bir fırka olan Cehmiye'nin mensupları hakkında şöyle der: "Size kâfir demiyorum çünkü siz kâfirliğin ne olduğunu dahi bilmeyecek kadar cahilsiniz. Ama ben size uyarısam kâfir olurum zira hak ile batılın ne olduğunu biliyorum."

Cehmiye'nin batıl ve kâfir bir fırka olduğunu biliyor ama bunu ilan etmekte fayda görmüyor. Çünkü niye ilan etsin? Onlara muvafakat etmiyor, tavrını koyuyor ve bu kadarını yeterli buluyor. Ümmetimizin şimdilerde oldukça yaygın olan 'birbirine düşme' durum-manzarası insan eski bir vakiadır ve Âdem aleyhisselamdan beri caridir. Orijinal olan ise Şafii'nin tavrıdır, Gazalî'nin zihniyetidir. Bu tavır ve zihniyeti anlayarak uygulama yolunda olan da ümmetimizin asırlar boyunca kavga etmiş kimselerden nasıl bir araya getirilmiş mümin kardeşler topluluğu oluşturduğunu anlar.

Çok önemli bir başlık olarak şurasını da zikrelelim. İlk muhaddislerden İbni Abdilberr (rahmetullahi aleyh), sonra İmam Zehebî ve onun ardından da İbni Hacer'in tespit ettiği kural odur ki birbirinin yaşıtı ve uzmanlıkta dengi olanların birbirlerine yaptıkları tenkitler dikkate alınmaz; bilakis yok kabul edilir. İkisi de ilimde bir paye sahibi ve muasır (çağdaş) olup aynı yaşta olmalarına rağmen biri diğerini yok kabul ediyor, sapık olmakla itham ediyor ise bu iki tarafın muhatapları hakkındaki yıpratıcı ifadeleri görmezden gelinmelidir. Bir âlimin ilminin niteliği ve kendisi hakkında tarih konuşmalı, onun insanlığa ve Müslümanlığa maliyeti ölümünden elli sene sonra gündeme gelmelidir. Eserleri üzerine tezler yazılır, kimliği meydana çıkar.

Bu prensibi net olarak Ebu Hanife üzerinde müşahede edebiliriz. Hayattayken ve vefatının ardından yüzlerce sataşanı olmuş, ulema onların arasına girmemeyi seçerek denklemin kavgasına karışmamayı tespit olarak yerleştirmiştir. İmam Malik'in eseri Muvatta'nın en önemli şarihi ve üçüncü nesilden talebesi olan İbni Abdilberr, bu sözünü ettiğimiz, 'âlimlerin birbiri arasındaki münakaşalarına karışmama' prensibini eserinde İmam Malik'in Hanefilik mezhebindeki Ebu Hanife hakkında

eleştirilerini zikrettiği yerde serdediyor ve “onların kendi aralarında birbiri hakkında geçen ifadeleri şimdi biz burada hatırlatıp ümmetimizin içindeki bu yarayı büyütmemiz” şeklinde meseleyi kestirip atıyor.

Denklerin birbiriyle sürtüşmeleri insanî bir mesele olduğuna göre bunda insan yapısı itibariyle sorgulanacak anormal bir durum yoktur. Hakikati ortaya çıkarmak için uğraşmanın kötü tarafından söz edemeyiz. Diğer yandan, bahsettiğimiz büyük isimlerin ilimde çoluk çocuğu dahi olamayacak düzeylerde bulunan şimdiki âlim-hoca profilleri, o isimler için geçerli olan bu kuraldan hayli hayli mesuldürler elbette. Âlimlerin kısır kavga ve gürültü atmosferleri oluşturarak ümmetimizin muhakkak saklaması gereken enerjisini kendi içinde tüketmesine sebep olmaları, şimdiki yüzyıldan daha büyük sorun ve açmazlara gebe olan önümüzdeki asırda tamamen bitkin bir insan profiliyle yüzyılı karşılamalarına vesile teşkil eder ki bu büyük bir vebaldir.

*

Ümmete karşı hassasiyetini kaybeden veya bundan ısrarla taviz vermeyi sürdüren bir âlim, derslerine senelerdir gelip gidenleri kendi ekseninde çevirir ve kısır tartışmalarla gündem saptırırsa bu onun kötü biri olduğunu ya da yaptıklarında kasıt aramamızı gerektirmezse de bir yetersizlik bahis mevzuudur. Cemaatine bazen üç saate varan konuşmalarla her dersini yapan ama bu süre zarfında şahıslar hakkındaki yorumları, sözgelimi okuduğu ayetlerin on katını bulan birinin tavrı ümmet hassasiyetini kaybetmektir. Müminlerin enerjisini kendi sürtüşmeleriyle tüketecek bir hatanın içine giren, ihanet ve kasıt içinde değilse de yanlış bir yola girmiştir.

Meselenin diğer boyutunda düşünülmesi gereken bir husus da itibarı zedelenen ve toplum nezdinde prim kaybeden her âlimin, ümmetimizin gökyüzünde bir yıldızın daha sönmesi anlamına gelerek yürüdüğümüz yolda karanlığın artacağını hesaplamaktır. Hadis-i şerif, âlimin ölümünü âlemin ölümü olarak tarif ettiğine göre âlimlerin itibarını lüzumsuz endişeler ve zayıf şüphelerle sarsmamak herkesin lehinedir.

Âlimlerin fetvaları ve yönlendirmeleriyle insanlarda –cı/-cu eklerinin çoğaldığı bir mantaliteyi yaymaları, diğer müminleri iten ve tasnif eden bir anlayışa yönlendiren bakışla ayrıştırmaları ilk etapta isnat edilen bilgilerin doğruluğunu ölçmeyi gerektirir. Yani söz konusu kişi hakkında söylenenler doğru mudur değil midir? “Dediler ki o böyle diyormuş” şeklinde yayılan malumata dayanarak bir ithamda bulunmak makbul değildir. Ayet-i kerime böyle bir hadise etrafında “araştırın” emrini vermektedir.

Söylentilerin doğru olduğu anlaşıldıktan sonra dahi, ümmete mal olmuş isim taşıyan âlimin hatasını ümmetin kendi iç çevresinde ıslah yoluna gidilmeli yani kamuya açmamalıdır. Basın önünde, sosyal medyada âlimin hatasını ‘düzeltmek’ yöntemi, şeytanın işine gelir. O âlim, kamuoyu önünde tartışılan ve ifşa edilen hatalarının üzerine bir beyanat yayınlayıp gerçekten de söz konusu işleri yaptığını ve gelinen noktada yanlışını anlayıp geri adım attığını açıklasa, tövbe ve istiğfar ettiğini yaysa bu bile kötülük namına dolaylı yatırımdır. O hata, o gün toprağa yatırım olarak düşmüştür ve günün birinde samimi bir düşünce olarak yeniden yeşerecektir çünkü “Allah kötülüklerin açıkça konuşulmasından razı olmaz.” (Nisa suresi, 148. ayet)

Halka açık ortamlar ve mecralarda konuşulması yerine mesela aile çevresinde, bir vakıf mensuplarından oluşturulmuş ekiple düzeltme yoluna gidilen hata daha sağlıklı bir sonuca dönüşebilir. Kamuya bir kere mal olduktan sonra artık o hatayı kamu da düzeltemez. Bunun en bariz örnekleri ta ashab-ı kirama dek uzanan hadiselerde görülebilir. Birinin yanlış duyulunca “çabuk bundan tövbe et” diye kendisine telkin edilmiş, adam sözünden tövbe etmiş, hadise tarih kitaplarına geçmiş ancak bugün o söz ve düşüncenin ideoloji olarak yaşamakta olduğu görülmüştür. Ancak aptallık olarak nitelenebilecek saçmalıkların birer meşrep hâlinde yaşandığı ve tutulduğu müşahede

edilmiştir. İmam Gazalî'nin mezara gömdüğü Batıniye ekolünün düşünceleri bugün fakültelerde tez olarak konuşulmaktadır.

Âlimin Allah'ı, melekleri, kaderi inkâr etmek gibi imanla ilgili temel din esaslarını sarsması haricindeki hataları yani amelî düşünceleri onu defterden silmeyi asla gerektirmez. Müminler âlimlerini ümmete bal üreten arılar gibi görür, boş duran arı zaten bal yapmıyor demektir. Eşek arısıysa da ondan herhâlde korunmak lazımdır.

Son vazife olarak da yanlış yapılanlar yerine doğruları ikame etmenin müminlerin görevleri arasında olduğunu bilmelidir. Yanlış tespit edilmiş, yayılmaması için tavır alınmış ama son vazife olarak da yerine doğrusu yerleştirilmişse manzara ancak o zaman tamam olur. Mesela birinin "çoraba mesh edilir" dediğini, böyle bir fetva verdiğini duyduğumuzu farz edelim. Bunun karşısında alınacak tavır, çoraba mesh edilemeyeceğini vurgulamak için bir kamyon dolusu çorabı şehrin meydanında ateşe vermek değildir, İslamî usul bu olmaz. Yapılması gereken, ayağın nasıl yıkanacağını ve Peygamber aleyhisselamın sünnetinin ne olduğunu her yerde anlatmaktır. Yanlışın karşısına doğru dikilir, kavga değil.

Bu iki tavır arasındaki fark da şudur ki birinde 'ben' ortaya çıkarım, diğerindeyse meydana çıkan yalnızca 'doğru' olur.

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.